RUSÇA DEYİMLER

(РУССКИЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ)

Rusça Deyimler – Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeklerine deyim denir. Rusçada kullanılan başlıca deyimler şunlardır:

- Бить баклуши – hiçbir şey yapmamak, boş durmak.
- Перестаньте бить баклуши. Boş boş durmayı bırakın.
- Ученица бьёт баклуши. Öğrenci hiçbir şey yapmıyor.
- Брать быка за рога – bir işe en baştan başlamak.
- Нужно что делать? – Взять быка за рога. – Ne yapmak lazım? – Her şeye baştan başlamak lazım.
- Брать пример – örnek almak (с кого?)
- Молодой человек берёт пример с родителей. Genç delikanlı ailesini örnek alıyor.
- Браться за ум – aklını başına almak.
- Другу пора взяться за ум. Arkadaşımın aklını başına alma zamanı geldi.
- В поце лица – alnının teriyle.
- Как надо работать и трудиться? – В поце лица. – Nasıl çalışmak ve emek vermek gerekir? – Alnının teriyle.
- Входить в положение – kendini başka birinin yerine koyma, durumunu anlama.
- Постараемся войти в их положение. Kendimizi onların yerine koyalım.
- Врастать (растить) в глазах – göze girmek.
- Он ещё вырос в моих глазах. O artık benim gözüme girdi.
- Душа нараспашку – temiz kalpli, açık sözlü insanlar için kullanılır (о человеке).
- Он сам заговаривал со студентами, он старался казаться совсем своим, простым – **душа нараспашку.**
- Вавилонское столпотворение – çok kalabalık, karmaşık.
- Мне случалась бывать на некоторых собраниях, и какое столпотворение вавилонское я там встречал, поверит трудно.

  – Bazı toplantılarda bulunmam gerekiyordu, fakat öyle bir kalabalıkla karşılaştım ki inanmak güçtü.
- Валиться из рук – bir işte başarılı olamamak, bir işin gerçekleşememesi.
- У нее дело валится из рук. O işini yapamadı, gerçekleştiremedi.
- Вгонять / вогнать в краску – utandırmak, utançtan kızarmak.
- Девушка стеснялась так, что ее сразу вогнала в краску. Genç kız o kadar utandı ki, hemen utançtan kızardı.
- Вдоль и поперёк – enine boyuna, karış karış.
- Туристы исходили город вдоль и поперёк. Turistler şehri karış karış gezdiler.
- Вертеться на языке – söylemeye çalışmak, dilinin ucuna gelmek (у кого?)
- Ахмет сидел и старался припомнить, как ее фамилия. Фамилия вертелась у него на языке, но он не мог её назвать.

  – Ahmet oturdu ve onun soyadını hatırlamaya çalıştı. Soyadı dilinin ucuna geldi fakat söyleyemedi.
- Вешать нос – bir şeye üzülmek, morali bozulmak.
- Никогда не вешайте нос, стремиться к цели! Hiçbir zaman üzülmeyin, amacınıza doğru ilerleyin.
- Во весь дух – çok hızlı bir şekilde, bütün gücünle. (eş anlamları: *со всех ног, во всю прыть,* на всех парусах, изо всех сил, сломя голову)

- Вспомнив, что у него назначено свидание он бежал во весь дух, чтобы попасть вовремя. – Randevusu olduğunu hatırlayınca zamanında yetişebilmek için tüm gücüyle koştu.
- Вписать новую страницу – icat etmek, keşif, buluş.
- Учёный впишет новую страницу в историю и в науку. – Bilim adamı tarihi ve bilimsel icat yapıyor.
- Все как один – tek yürek, hep birlikte, herkesin aynı fikirde birleşmesi.
- На собрании все как один говорили о необходимости бережного отношения к народному добру.
- Toplantıda toplumun çıkarlarını korumak için herkes aynı fikirde birleşerek konuştu.
- Давно бы так (наконец-то) – herhangi bir ifade veya olay için “daha önce olmalıydı, daha önce gerçekleşmeliydi, geç bile kaldı ” anlamı taşır.
- Мы разговаривали так дружно, что «Давно бы так» сказала девушка мне с довольным видом.
- O kadar samimi bir şekilde sohbet ettik ki, genç kız memnun bir ifadeyle “ daha önce olmalıydı” diye konuştu.
- В конце концов наше дело получилось. – Наконец – то! – Sonunda işimiz oldu (gerçekleşti, başarıyla sonuçlandı). – Daha önce gerçekleşmeliydi.
- Делать погоду –
- Пять – шесть машин не делает погоду, нам надо больше.
- Даром не проходит – faydalı olmak, boşa gitmemek, yararını görmek.
- Год занятий в кружке не прошел даром: я уже хорошо говорю по-английски.
- Grupla geçen bir yıl boşa gitmedi, artık İngilizceyi güzel konuşuyorum.
- Делать большие глаза – çok şaşırmak.
- Не делай большие глаза, ты очень хорошо знаешь о чём я говорю.
- Şaşırma, neden bahsettiğimi çok iyi biliyorsun.
- Дух захватывает – heyecandan nefes alamamak, zor nefes almak (у кого? от чего?)
- Когда я думаю о том, что мне перед стоит защищать спортивную честь страны, у меня дух захватывает от волнения. – Ülkenin spor şerefini koruma düşüncesi aklıma gelince, heyecandan nefesim kesiliyor.
- Держать камень за пазухой – birine kin duymak, kin beslemek.
- Сашка только диву давался. Значит, живут с ними рядом люди, вместе со всеми хлеб-соль едят, а за пазухой держать камень друг к другу, когда улучать момент. – Saşka çok şaşkındı. O insanlarla birlikte yaşıyorlar, ekmeklerini birlikte yiyorlar ve fırsatını bulunca da birbirlerine kin besliyorlar.
- Держать себя в руках – kendini kontrol altında tutmak.
- Когда он сердится не держает себя в руках. Sinirlendiğinde kendini kontrol edemiyor.
- Держать ухо востро – 1) birine güvenmemek 2) dikkatli olmak, temkinli olmak.
- Ирина поняла, что с этим стариком надо держать ухо востро. İrina yaşlı adama güvenmemesi gerektiğini anladı.
- Держите ухо востро! Dikkatli olun.
- Диву даваться – çok şaşırmak, hayrete düşmek.
- Когда я увидела его передо мной я диву давалась. Karşımda onu görünce çok şaşırdım.
- Днем с огнём – bulunması çok zor, neredeyse imkansız olan.

- Это книга стало большой редкостью, ее днем с огнём не найдёшь. Bu kitap o kadar nadir ortaya çıkar ki, onu hayatta bulamazsın.
- Заблудиться в трёх соснах – en basit konuyu bile anlayamamak, en basit sorunu bile çözememek.
- Что-то ты совсем в трёх соснах заблудился: вот проблем, вот ответ, что тут думать?
- Sen bunu mu halledemedin: işte soru, işte cevap. Bunda düşünecek ne var?
- Заваривать кашу – sorun çıkarmak, bir işe engel olmak.
- Ну и заворил же ты кашу своим вступлением на собрании. Toplantıdaki konuşmanla sen kendin sorun çıkardın?
- Задавать тон – örnek olmak.
- *Он великолепием своей советской жизни задавал всем тон. Görkemli Sovyet yaşamıyla herkese örnek oluyordu.*
- *Закидывать удочку – laf sokmak, ima etmek.*
- Брат, кажется, забыл о нашем разговоре, хотя обещал поговорить с отцом закинуть удочку насчет поездки на море.

  – Kardeşim sanırım aramızdaki konuşmayı unuttu, hâlbuki babama denize gideceğimiz konusunu ima edeceğini söylemişti.